

MAKTABGACHA KATTA YOSHDAGI BOLALARNI TARIXIY OBIDALAR BILAN TANISHTIRISHDA VIRTUAL SAYOHATLARDAN FOYDALANISH TEXNOLOGIYASI

Абдуразокова Зебуннисо Исокуловна.

Самарканд вилояти, Куширабод тумани

7 ДМТТ Услугбчиси

Аннотация

Ushbu maqola maktabgacha katta yoshdagi bolalarni innovatsion texnologiya yordamida hozir yaratilayotgan tarixga virtual sayohat qilish platformasi haqida bo'lib, uni ishlash texnologiyasi, maqsad va vazifalari bayon qilingan. Bu virtual platforma orqali O'zbekiston tarixini qayta tiklash, tarix darslarini virtual innovatsion usulda boyitish hamda yurtimizga xorijiy sayyohlarni kelishini ko'paytirish uchun yaqindan yordam beradi. Yaratilish jarayonlari, tarixiy obyektlarni maketlashtirishni ham o'z ichiga oladi.

Tayanch so'zlar: virtual, platforma, texnologiya, 5D hajm, virtual shlem, innovatsiya, patent, 3D hajmli film.

Annotation

This article is about a virtual travel platform for preschoolers using innovative technology that is currently being created, and describes the technology, goals, and objectives of its operation. This virtual platform will help to revive the history of Uzbekistan, enrich history lessons in a virtual innovative way and increase the number of foreign tourists visiting our country. The process of creation also includes the modeling of historical objects.

Keywords: virtual, platform, technology, 5D size, virtual helmet, innovation, patent, 3D film.

Аннотация

В данной статье речь идет о виртуальной туристической платформе для дошкольников с использованием инновационных технологий, которая создается в настоящее время, и описываются технология, цели и задачи ее функционирования. Эта виртуальная площадка поможет возродить историю Узбекистана, обогатить уроки истории виртуальным инновационным способом и увеличить количество иностранных туристов, посещающих нашу страну. В процесс создания также входит моделирование исторических объектов.

Ключевые слова: виртуальный, платформа, технология, размер 5D, виртуальный шлем, инновация, патент, 3D-фильм.

Keyingi vaqtlarda virtual dunyo, virtual olam, virtual do'st kabi so'zlar paydo bo'ldi. Virtual so'zining ma'nosi bu tasavvur qilishdir. Virtual kutubxona bu odatdagi kutubxonaning abstrakt ko'rinishidir. Bu kutubxonaning kitoblari, jurnallari va ro'znomalari kitob javonlarida emas, balki kompyuter xotirasida joylashgan bo'ladi. Bu kompyuterda yoki kompyuter maxsus qurilmalarida raqamli formatda saqlanadigan ma'lumotlar to'plamidir. Bu: bosma audio, video va multimedia ma'lumotlaridir. Ma'lumotlar xajmiga qarab, serverlar bitta yoki tarmoq bilan bog'langan bir necha kompyuterlardan iborat bo'ladi.

«Virtual ekskursiyalar» – real muzey ekskursiyalaridan farq qilib, o'quvchilarga muzey fondlariga virtual sayohat qilish imkoniyatini beradi. Bunda u real hayotda ko'ra olmaydigan muzeylarga ham sayohat qila oladi. O'quvchilar virtual muzeylarga sayohat qilish orqali ma'naviy merosning tarixiy ildizlarini anglaydilar, tarixiy, adabiy, san'at namunalarini bir butun, yaxlit ma'naviy meros sifatida tushunishga erishiladi. Demak, virtual muzeylar bilan o'quvchilarning mustaqil ishini tashkil qilish o'qituvchining yordami va ko'rsatmasi orqali amalga oshirilishi umumta'lim dasturlariga muzey pedagogikasini keng targ'ib etishni talab etadi. Bu esa o'quv dasturlariga muayyan o'zgartirishlar kiritilishiga olib keladi. Bunday tarzda o'quv ishlarini tashkil etish samarali hisoblanadi.

Virtual muzey yaratish va uni amaliyotda qo'llashga doir izlanish natijasida quyidagi xulosalarga kelindi:

1. Maktabgacha ta'limda katta yoshli bolalarga muzey eksponatlari bilan keng tanishishlariga imkon beradi.
2. Mashg'ulotlar jarayonida yuqori darajada ko'rgazmalilik va interfaollikni ta'minlaydi.
3. Maktabgacha ta'limda katta yoshli bolalarni muzey materiallari asosida vizual, analitik, mustaqil fikrlashini shakllantirish samaradorligi ortadi.
4. Maktabgacha ta'limda katta yoshli bolalarda tarixiy voqelikka qadriyatli yondashuv qaror topadi.

Davlatimiz rahbarining “O'zbekiston Respublikasida madaniyat va san'at sohasini innovatsion rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi qarorida “yo'l xaritasi” tasdiqlandi. Shu asosda yurtimizdagi asosiy madaniyat hamda san'at obyektlari bo'yab 3D-turlar ishlab chiqish belgilab qo'yildi.

Tarixga sayohat qilishning imkoni bor. XXI asr – axborot texnologiyalari asri, demak zamonaviy texnologiyalar har bir inson farovonligi uchun xizmat qilishi darkor. Biz yaratayotgan “Tarixga virtual sayohat” platformasi orqali bugungi zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda, tarixga sayohatni amalga oshirmoqchimiz.

Maktabgacha ta'limda, ayniqsa katta yoshli bolalarga O'zbekiston tarixini, uning qadimgi obidalari va manzilgohlari to'g'risida o'quvchi hamda, qiziquvchilarni ongiga innovatsion usulda ma'lumotlar yetkazish, ularni dunyoqarashini yuksaltirish, tarixga bo'lgan qiziqishi, tasavvuri va muhabbatini boyitish muhim ahamiyatga ega.

Bugungi kunda tarixchi-tadqiqotchilarimiz tomonidan yurtimizda joylashgan arxeologik va tarixiy obidalarimizni aksari qismi o'rganilib, xulosalar bayon qilingan. Ular taqdim etgan dalillar asosida qadimgi obida va shaharlarning 5D o'lchamli virtual platformasi tayyorlanadi. Ishlanmada o'sha davr muhiti – shahar mudofaa devorlari, qal'a, ark, shahriston qismi, yo'llar, turarjoylar, bozorlar hamda, eng ahamiyatlisi o'sha davr odamlarining texnik tomondan 5D o'lchamli virtual ko'rinishi gavdalantiriladi.

Siz dastlab, ilova yordamida sayohat qilmoqchi bo'lgan obida yoki qadimiy manzilgohni berilgan ro'yxatdan tanlaysiz hamda, 5D o'lchamli platforma virtual muhitda sayohat qilish uchun maxsus moslama(ko'zoynakli shlem) yordamida harakatga keltiriladi. Qo'l boshqaruv pulti orqali siz o'sha davrdagi obida yoki manzilgohni virtual ko'chalarida yurishingiz, o'sha davr odamlarini va ular nima yumush bilan shug'illanayotganini o'z ko'zingiz bilan ko'rishingiz, hatto ularning ishlarini yaqindan kuzatishingiz mumkin bo'ladi. Platforma ishga tushishi bilan siz o'sha zamon odamiga aylanaisiz. Siz obida yoki manzilgohga kirishingiz bilan sizga o'sha davr odami qiyofasida yo'l boshlovchi hamroxlik qiladi va o'zini tanishtirib, sizga ushbu obida tarixi, geografiyasi, etnografiyasi bo'yicha siz tanlagan xorijiy tilda ma'lumotlar beradi. Siz yo'l boshlovchini jinsini va beriluvchi ma'lumot tilini maxsus ilova yordamida tanlaysiz.

Platformadagi voqealarni film shaklida ham gavdalantirish mumkin. Filmni turli chet tillarda variantlar tayyorlanib, internetga joylangan filmni ko'rgan xorijiy davlatlardagi qiziquvchilar va sayyohlarni yurtimiz tarixi qiziqtirishi aniq. Bu esa yurtimizga keluvchi sayyohlarni sonini oshirishga xizmat qiladi.

Jahonda sayyohlar uchun 3D o'lchamli ishlanmalar yaratilgan bo'lib, lekin faqat uni faqat film shaklida ko'rish mumkin bo'lardi. 5D o'lchamli formatidagi virtual platforma bu ilmiy yangilikdir. Platforma uzoq yillik ishlanma hisoblanib, uni bazaviy holatini o'zgartirish va qo'shimcha ma'lumotlar bilan to'ldirish mumkin.

Birinchiidan, ishlanma o'sha obida yoki qadimgi arxeologik manzilgohni ko'rish uchun sayyoh va ziyoratchilar oqimini ko'paytiradi. Bu esa davlatimiz va o'sha hudud aholisi uchun ham katta moddiy foyda olib keladi.

Ikkinchiidan, platformani disk va boshqa ma'lumot tashuvchi qurilmalar orqali bozor savdosini yo'lga qo'yish mumkin. Shu orqali kichik biznes bozor vujudga keladi.

Uchinchiidan, texnik ishlanma internet savdosi va xizmatlari uchun qulay bo'lib, beqiyos iqtisodiy foyda keltiradi. Natijada yurtimiz tarixiga qiziqish orqali ichki va tashqi turizm sohasini rivojlanadi.

Tariximiz buyuk, uni yuzaga chiqarib, zamonaviy aytganda reklama qilish uchun ushbu platforma ta'limda ham ulkan yutuqlar keltiradi.

- Tariximiz virtual shakli tiklanadi va u haqida maktabgacha katta yoshdagi bolalarda tasavvur boyiydi;

- Maktabgacha katta yoshdagi bolalar uchun darslarda platformadan foydalanilsa, yosh avlodni tariximizga bo'lgan tasavvurini va milliy g'ururni oshirishda bu ishlanma ulkan yordamchi bo'ladi.

- Bu ishlanma sabab, innovatsiya yutuqlarini maktabgacha katta yoshdagi bolalar darslariga kirishi orqali darsni yanada mazmunini oshiradi va qo'shimcha ma'lumotlar bilan boyitadi.

- Film formatidagi platformani shahar va tumanlardagi kinoteatrlarda namoyish etilishi, o'sha hudud xalqini tariximizga bo'lgan munosabati hamda, qiziqishini ortishiga xizmat qiladi.

Tarixiy obyektlar joylashgan hudud aholisi sayyohlar va ziyoratchilar uchun maishiy xizmat turlarni yo'lga qo'yishlari hamda qo'shimcha yangi ish o'rinlarini yaratilishi eng muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Tariximizni xolis va to'liq yoritilishi Davlat siyosati darajasida e'tibor berilgan. Tariximizni o'rganish va uni tasavvur qilish uchun ko'plab asarlar, dissertatsiyalar hamda, tadqiqotlar qilish uchun hukumatimiz tomonidan chora-tadbirlar belgilangan. O'zbekistonda ilmiy ishlanma va innovatsion g'oyalarni qo'llab quvatlash maqsadida 2017-yilda "O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi" tashkil etildi. Yosh olimlar qo'llab quvvatlanmoqda va ularning moddiy-texnik bazalari boyitilmoqda. Biz kabi yosh tadqiqotchilar bundan unumli foydalangan holda, ushbu yaratilayotgan texnik ishlanmamiz orqali tariximizni tiklash va tasavvur qilish uchun xizmati katta.

Adabiyotlar

1. Ta'lim to'g'risida. O'zbekiston Respublikasining Qonuni. – T.: O'zbekiston,
2. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan quramiz. – T.:O'zbekiston, 2017.
3. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishlari bo'yicha harakatlar strategiyasi// <https://www.lex.uz>
4. G'oziev E.G. Umumiy psixologiya. Toshkent. 2002.1-2 kitob.
5. Югай А.Х., Мираширова Н.А. "Общая психология" – Ташкент 2014.
6. Дружинина В.. "Психология ". Учебник. "Питер", 2003.